

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN VASTINE ANNETUISTA LAUSUNNOISTA ASIASSA: HE 173/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle metsästyslain muuttamisesta

Valiokunta pyysi kirjalliset lausunnot seuraavilta tahoilta: Korkein hallinto-oikeus, ympäristöministeriö, oikeusministeriö, Poliisihallitus, Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Suomen riistakeskus, Paliskuntain yhdistys, MTK, SLC, Suomen Metsästäjäliitto, Kennelliitto, Lammasyhdistys, Suomen luonnonsuojeluliitto, WWF Suomi sekä Luontoliitto ja lainsäädännön arviointineuvosto.

Vastineena annetuista lausunnoista asiaan HE 173/2025 maa- ja metsätalousministeriö lausuu seuraavaa.

1) Maa- ja metsätalousministeriön huomiot lausunnoista

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa ensinnäkin, että HE 173/2025 vp koskee suden luontodirektiivin liitteen muutoksen johdosta tehtäviä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Nämä muutokset koskevat suden rauhoitusaikaa ja suden metsästyksen sallimista koskevia säännöksiä. Metsästyslain 41 §:n ja 41 a §:n muutokset ovat teknisiä, eikä niihin tehdä sisällöllisiä muutoksia. Nämä muutokset johtuvat eduskunnan lausumasta ja liittyvät KHO:n lausuntoon asiassa HE 21/2025.

Useissa lausunnoissa on otettu kantaa laajalti myös siihen, mitä lain voimaan astumisen jälkeen säädetään alemman asteisissa säädöksissä valtioneuvoston asetuksella tai ministeriön asetuksella. Näiltä osin ministeriö vastaa tämän kaltaisiin hallituksen esityksen ulkopuolisiin kommentteihin yleisesti vastineen lopussa.

Oikeusministeriön asiantuntijalausunnossa kiinnitettiin huomiota DNA-näytteenottovelvollisuutta koskevaan sääntelyyn. Lausunnon mukaan näytteidentoimittamisvelvollisuuden sisältö jää ehdotetussa sääntelyssä liian yleisluontoiselle tasolle. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan ehdotettua sääntelyratkaisua voidaan pitää perusteltuna ottaen huomioon, että DNA-näytteenottovelvollisuuden laiminlyöntiin ei liity rangaistusseuraamusta tai muutakaan hallinnollista seuraamusta. Luonnonvarakeskus antaa tarkemmat ohjeet DNA-näytteiden ottamisesta, säilyttämisestä ja toimittamisesta.

Oikeusministeriön mukaan edelleen voidaan kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun 10 §:n 4 momentin muotoilusta ei ilmene, keneen DNA-näytteiden toimittamisvelvollisuus kohdistuu. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että ehdotetun säännöksen mukaan velvoite kohdistuu saaliin saajaan eli toisin sanottuna saaliin omistajaan. Metsästyksessä on kysymys kenellekään kuulumattoman eli isännättömän esineen haltuun ottamisesta ja saatu saalis on metsästäjän omaisuutta.

Lisäksi oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että ehdotettu muutos 41 §:n 5 momentin viimeiseen virkkeeseen liittäisi maa- ja metsätalousministeriön asetuksen poikkeuslupien päämääräsääntelyn poronhoitoalueen alueelliseen kiintiöön, johon ei nykyisellään näyttäisi liittyvän mainittua päämääräsääntelyä. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että päämääräsääntely liittyy jo nykyisin poronhoitoalueen alueelliseen kiintiöön metsästyslain 41 a §:n 4 momentin viittauksen kautta.

Ympäristöministeriö toteaa lausunnossaan, että se pitää ensiarvoisen tärkeänä, että toimenpiteet perustuvat ajantasaiseen tieteelliseen tietoon suhteessa kunkin lajin suotuisaan suojelutasoon.

Suden osalta on siten tärkeää, että muutoksen toimeenpanossa kiinnitetään riittävästi huomiota niihin luontodirektiivin velvoitteisiin, jotka edelleen koskevat sutta. Luontodirektiivi velvoittaa, että kutakin lajia koskevat arviot perustuvat tieteelliseen tietoon. Viitaten Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisuun C-674/17, jäsenvaltion on varmistettava, että lajin suotuisaa suojelutasoa ei vaaranneta. Vaikka susi ei enää ole tiukasti suojeltujen lajien listalla, edellyttää lajin nykyinenkin status suotuisan suojelutason saavuttamista ja ylläpitämistä kaikissa jäsenvaltioissa. Suojelutason määrittely tulee perustua ajantasaisimpaan tieteelliseen tietoon ja arvioihin ja siksi on ensisijaisen tärkeää turvata suden kuten muidenkin suurpetojen populaation koon ja geneettisen rakenteen arvioimiseen tarvittavat edellytykset.

Lisäksi ympäristöministeriö lausuu, että kiintiön esittäminen suden osalta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö määrittelee tieteellisen tiedon pohjalta lajin suotuisan suojelutason viitearvon. Jos kiintiön pohjana käytetään kunkin lajin alueellisia hoitosuunnitelmia, tulee näiden ehdottomasti perustua ajantasaisimpaan saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon lajin ekologiasta. Lisäksi viitearvoa tulee säännöllisesti tarkistaa lajin ajantasaisimpaan tieteelliseen tietoon. Näin varmistutaan siitä, ettei kiintiön täytyminen vaaranna lajin suotuisan suojelutason tai sen ennalleen saattamista Suomessa ja koko EU:ssa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole kommentoitavaa ympäristöministeriön lausunnosta, vaan hyvin pitkälle jakaa saman näkemyksen tieteellisen tiedon merkityksestä päätöksenteossa.

Korkein hallinto-oikeus kiinnitti asiantuntijalausunnossaan huomiota metsästyslain 10 §:ssä säädettyihin asetuksenantovaltuuksiin. Korkein hallinto-oikeus katsoo, että toimivallan jako valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetustasojen välillä ei ole laissa kaikilta osin enää johdonmukainen ja toimivallanjakoa olisi syytä tarkastella, kun alueellisten kiintiöiden tosiasiallista merkitystä luontodirektiivin mukaisten lajien metsästyksessä lisätään.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että sääntely metsästyslain 10 §:n eri asetustasoilla säädettyistä valtuuksista on tullut metsästyslakiin muutoksella 159/2011. Kyseinen laki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Perustuslakivaliokunta on tarkastellut lausunnossaan (PeVL 48/2010 vp, s.7) asetuksenantovaltuuskysymyksiä, mutta lausunnossa ei kiinnitetä huomiota metsästyslain 10 §:ssä säädettyihin asetuksenantovaltuuksiin. Maa- ja metsätalousministeriö ei näe syytä kyseenalaistaa perustuslakivaliokunnan arviota.

Lisäksi korkein hallinto-oikeus huomautti asiantuntijalausunnossaan lainsäädäntöteknisenä yksityiskohtana, että metsästyslain 10 §:ssä sanoja ”ja” sekä ”tai” on käytetty jossain määrin epäjohdonmukaisesti:

”Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyyntiluvan **tai** alueellisen kiintiön nojalla metsästettävistä riistaeläinlajeista, pyyntiluvan **ja** alueellisen kiintiön myöntämisen edellytyksistä sekä myöntämisessä noudatettavasta menettelystä ja muista pyyntilupaa **ja** alueellista kiintiötä koskevista seikoista sekä pyyntiluvan **tai** alueellisen kiintiön nojalla saadun saaliin ilmoittamisesta. Pyyntilupien **ja** alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa.”

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan metsästyslain 10 §:ssä ei ole epäjohdonmukaisuutta. Pyyntilupa ja alueellinen kiintiö ovat toisilleen vaihtoehtoiset keinot rajoittaa metsästystä. Yksittäistä riistaeläinlajia metsästetään siten **joko** pyyntiluvan nojalla **tai** alueellisen kiintiön nojalla, ts. yksittäisen riistaeläinlajin metsästys ei siten voi perustua **sekä** pyyntiluvan **ja** alueellisen kiintiön nojalla metsästyksen. Mutta meillä voi olla riistaeläinlajeja, joiden metsästys perustuu metsästyslain 10§:n mukaisesti pyyntilupiin ja samanaikaisesti olla riistaeläinlajeja, joiden metsästys perustuu alueelliseen kiintiöön. Tällä hetkellä euroopamajavan metsästys on pyyntiluvanvaraista, kun taas harmaahylkeen sekä itämeren norpan metsästys perustuu alueellisiin kiintiöihin.

Näin ollen ”tai” sanan käyttö on joissakin kohdissa perusteltua väärinymmärtämisen välttämiseksi. Toisaalta vastaavaa väärinymmärtämisen vaaraa ei ole, jos säädetään metsästyksessä yleisellä tasolla, jolloin sanan ”ja” käyttö on perusteltua.

Poliisihallitus on säännönmukaisesti lausunnoissaan kannattanut suurpetojen, erityisesti suden, kannanhoidollista metsästystä. Poliisin näkemyksen mukaan metsästyksellä ennalta ehkäistäisiin susien aiheuttamia uhka- ja vaaratilanteita. Suden metsästyksen salliminen esitetyllä tavalla ehkäisee sudesta aiheutuvia häiriöitä, kun suden ihmisarkuus sen metsästyksen vuoksi lisääntyy.

Poliisihallitus toteaa lausunnossaan, että suurpedoista erityisesti susi on viime aikoina aiheuttanut säännöllisesti tehtäviä poliisille. Kyseessä on tilanteet, joissa suden arvioidaan aiheuttavan vaaraa ihmisten hengelle tai turvallisuudelle, eli poliisi toimii poliisilain perusteella. Poliisin antamat suden karkottamis- ja lopettamismääräykset ovat lisääntyneet merkittävästi viime vuosina. Lopettamispäätöksiä, joiden tekeminen on siis aina viimesijainen keino, poliisi on vuonna 2025 tähän päivään mennessä joutunut tekemään sudelle 50 kertaa. Vuonna 2022 ja tätä aiempina vuosina luku on ollut alle 20 lopettamispäätöstä koko vuoden aikana. Näistä päätöksistä arviolta joka kolmas lopulta johtaa suden lopettamiseen. Poliisin tulkinta tilanteesta on se, että päätösmäärien kasvu johtuu susikantojen kasvusta ja niiden ihmisarkuuden vähenemisestä. Lopetuspäätöksiä kuitenkin tehdään vain hyvin pieni määrä verrattuna siihen, kuinka paljon tehtäviä susi poliisille kaikkiaan aiheuttaa.

Suuntaa antavan tilaston mukaan susiin liittyviä tehtäviä oli poliisilla vuonna 2023 yhteensä hieman yli 400 tehtävää, kun tänä vuonna marraskuun loppupuolelle mennessä on vastaavia tehtäviä ollut yli 700. Kokonaisuutena suurpetotilanne on poliisitehtävien valossa hälyttävä. Edellä kerrottujen susiin liittyvien päätösten lisäksi vastaavia päätöksiä tehdään erityisesti myös karhun osalta. Vuonna 2022 poliisi teki karhuihin liittyen yhdeksän karkotus- tai lopetuspäätöstä, ja vuonna 2025 tähän päivään mennessä jo noin 60 kappaletta. Määrä on siis huomattavasti kasvanut myös karhujen osalta. Muiden suurpetojen (ilves ja ahma) osalta poliisiin päätökset ovat yksittäisiä.

Poliisihallitus puoltaa esitettyä metsästyslain muutosta ja pitää sen voimaan saattamista poliisin näkökulmasta tarkasteltuna erittäin tarpeellisena.

Maa- ja metsätalousministeriö jakaa saman tilannekuvan Poliisihallituksen kanssa siitä mihin suuntaan suurpetotilanne on kehittymässä.

Luonnonvarakeskus muistuttaa, että mikäli suden ympärivuotisesta rauhoituksesta luovutaan, rauhoitusajasta säädettyä tulee huomioida lajin biologia ja käyttäytymisekologia. Suomen lainsäädäntö turvaa myös muille kuin aina rauhoitetuille riistalajeille lisääntymisrauhan. LUKE kuvailee kysymystä rauhoitusajasta laajemmin, mutta tässä vastineessa siihen palataan lopussa, jossa kootaan yhteen lausunnoissa olleita näkemyksiä rauhoitusajasta, joka tämän hallituksen esityksen mukaisesti kuuluu valtioneuvoston asetuksella säädettäväksi.

Luonnonvarakeskus näkee, että suden metsästys tulisi toteuttaa lupaperusteisena, sillä lupaperusteinen metsästys mahdollistaa kiintiömetsästystä suunnitellun metsästyksen kohdentamisen ja poistettavien yksilöiden/laumojen valikoinnin. Jotta susikannan suojelutaso säilyisi suotuisana, tulisi mahdollinen kannanhoidollinen metsästys suunnitella siten, ettei kannan demografinen eikä geneettinen elinvoimaisuus heikkene. Erityisesti tulisi kiinnittää huomioita siihen, että susikanta on jakautunut kahteen geneettisesti eriytyneeseen osapopulaatioon, joiden välisen geenivirran tulisi vahvistua, mikäli tavoitteena on Suomen susikannassa havaittujen maantieteellisten geneettisten erojen häviäminen. Luonnonvarakeskus myös toteaa, että mahdollisen lupa- tai kiintiömetsästyksen kohdistuessa vain tiettyyn osaan lauman yksilöitä metsästyksessä tulisi välttää perhelauman saalistusmenestyksen kannalta avainasemassa olevien aikuisten susien tappamista.

Luonnonvarakeskus näkee hyvänä, että metsästäjä veloitetaan toimittamaan DNA-näytteet saaliiksi saadusta sudesta Luonnonvarakeskuksen tutkittavaksi määräajassa. Susi on luontodirektiivin V liitteen laji, jonka seurannasta ja tutkimuksesta Luonnonvarakeskus vastaa. DNA-tutkimukset ovat kannanseurannassa ja kannan tilan (suojelutason) arvioinnissa olennaisia. Lisäksi DNA-näytteiden avulla pystytään tunnistamaan mahdolliset saaliiksi jääneet koirasudet. Lisäksi Luonnonvarakeskus toteaa, että susikannan dynamiikkaan vaikuttaa suuresti se, millaisia yksilöitä jää metsästyssaaliiksi. Jotta Luonnonvarakeskus voi seurata metsästyksen vaikutuksia susikantaan, tarvitaan tarkkaa tietoa mm. metsästetyistä yksilöiden iästä ja lisääntymisstatuksesta. Iän määrittämistä varten tarvitaan näytteeksi kulmahammas juurineen ja naaraan lisääntymisstatuksen määrittämiseksi kohtu. Luonnonvarakeskus esittää, että metsästetyistä yksilöistä on toimitettava myös nämä näytteet kannanseurantaan ja tutkimusta varten.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa Luonnonvarakeskuksen lausunnon osalta, että siinä esitettyä pohdintaa rauhoitusajasta tarkastellaan tarkemmin tämän vastineen lopussa. Muilta osin ministeriö tukee Luonnonvarakeskuksen näkemystä siitä, että saaliiksi saadusta sudesta tulisi saada mahdollisimman kattavasti tutkimuksen tarvitsemat näytteet. Kaikesta ei kuitenkaan voida säätää, joten on olennaista, että tutkimuksen Suomen riistakeskuksen ja metsästäjien välinen yhteistyö ja luottamus toimii saumattomasti, jotta tutkimus saa tarvitsemansa näytteet.

Metsähallitus kiinnittää huomioita siihen, että mikäli sutta tullaan jatkossa metsästämään alueellisten kiintiöiden nojalla, tulisi lakimuutokseen liittyvällä ja metsästysjärjestelyistä tarkempia säädöksiä antavalla valtioneuvoston asetuksella määritellä tarkemmin suden metsästyksen koordinoitavista määritetyillä kiintiöalueilla. Koska metsästyksen johtajasta ilmoittaminen ei kiintiöperusteisessa suden metsästyksessä ole poikkeuslupa- ja sen saajaan sidoksissa, voi kiintiöperusteisessa suden metsästyksessä samalla alueella, lainsäädännön rajoittamatta, toimia samanaikaisesti useitakin eri metsästysryhmiä, joilla on nimettynä oma metsästyksen johtaja. Tämä saattaisi aiheuttaa suuria haasteita organisoidun metsästyksen järjestämiselle, koordinoinnille ja valvonnalle, metsästyksen turvallisuudelle sekä sille, ettei säädettyä susikiintiötä ylitetä.

Metsähallitus haluaa edelleen hallinnoimiensa valtion maiden osalta tuoda esille, ettei Metsähallituksen solmimiin metsästysvuokrasopimuksiin lähtökohtaisesti ole sisällytetty suurpetojen metsästysoikeutta, joten kannanhoidollisen suden metsästyksen järjestäminen metsästysyhdistyksille vuokratuilla valtion alueille edellyttää metsästysvuokrasopimusten päivittämistä. Suden metsästysoikeuden mahdollinen lisääminen olemassa oleviin metsästysvuokrasopimuksiin vie oman aikansa, eikä vuokrasopimuksia ole mahdollista päivittää alkuvuoteen 2026 mennessä. Vuoden 2026 alkupuolella valtion mailla suden metsästys olisi siten mahdollista järjestää vain Metsähallituksen myöntämällä henkilökohtaisilla metsästysluvilla.

Lopuksi Metsähallitus näkee tärkeänä, että metsästyslakimuutokseen liittyvässä valtioneuvoston asetuksessa tullaan valtion alueita koskien säätämään ilmoitusvelvollisuudesta Metsähallituksen erätarkastajalle, ennen pyyntiin ryhtymistä.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa Metsähallituksen lausunnon osalta, että on ymmärrettävää, että valtion maiden osalta jää vielä käytännön asioista sopimista Suomen riistakeskuksen kanssa, mutta on varma, että toimivat ratkaisut löydetään. Lisäksi Suomen riistakeskus varmasti ilmoittaa saamansa tiedon metsästyksen lähtemisestä erätarkastajalle ja jos valiokunta haluaa tätä alleviivata, niin mietinnössä tämän asian voisi nostaa vielä esille.

Suomen riistakeskus pitää esityksessä ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja perusteltuina. Suomen riistakeskus kiinnittää huomiota siihen, että hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamisen näkökulmasta olisi tärkeää saada esitetyt muutokset metsästyslakiin sekä valtioneuvoston asetuksilla säädettävät muutokset valmiiksi suunnitellusti ja mahdollisimman pian. Näin saataisiin luotua edellytykset suden kiintiömetsästykselle vuoden 2026 alkuun mennessä.

Suomen riistakeskus toteaa pykäläkohtaisesti seuraavaa. Suomen riistakeskus pitää kiintiömetsästystä parempana vaihtoehtona, kuin pyyntilupamenettelyä. Suomen riistakeskus pitää myös metsästyslain 10 §:ään esitettyjä muutoksia tarpeellisina. Asetuksenantovaltuuden muuttaminen niin, että se sisältäisi myös tarkemman sääntelyn alueellista kiintiötä koskevista seikoista on tarpeellinen, jotta suden kiintiömetsästyksen reunaehdoista voidaan säännellä asetuksilla. Uusi 4 momentti on tarpeellinen ja perusteltu. Saaliiksi saaduista susista tarvitaan DNA-näytteet, jotta saaliiksi saaduista susista voidaan erottaa mahdolliset koirasudet sekä myös susikannan seurannan ja kanta-arvion tekemisen näkökulmasta. Myös asetuksenantovaltuus DNA-näytteiden toimittamisen määräajasta on tarpeellinen, jotta näytteet saataisiin riittävän nopeasti tutkimuksen käyttöön.

Suomen riistakeskuksen mukaan metsästyslain 30 §:ään esitetyt muutokset ovat tarpeellisia ja perusteltuja. On perusteltua varautua kiintiömetsästyksen ohella myös siihen, että sutta voidaan metsästää pyyntiluvan nojalla. Metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia on perusteltu vaatimus suden metsästyksessä ja tarpeen metsästyksen hallitun ja turvallisen toteuttamisen näkökulmasta. Koska kiintiömetsästyksessä ei ole luvansaajaa tai poikkeusluvansaajaa, on perusteltua edellyttää, että metsästykseseen osallistuvilla on huolehtimisvelvollisuus siitä, että metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia on nimettynä. Pykälän 2 momentin asetuksenantovaltuuden muuttaminen niin, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin metsästyksen johtajan ja varajohtajien ilmoittamisesta asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle ja/tai Suomen riistakeskukselle, on perusteltua. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, voi olla perusteltua, että ilmoitus tehtäisiin nykytilanteesta poiketen myös Suomen riistakeskukselle. Suomen riistakeskuksella ei ole huomautettavaa metsästyslain 41 §:ään esitettyihin muutoksiin. Suomen riistakeskus pitää metsästyslain 41 a §:ään esitettyjä muutoksia perusteltuina. Ne selkeyttävät sääntelyä. Kuten hallituksen esityksessä tuodaan esille, edellytykset koskien muuta tyydyttävää ratkaisua sekä suotuisan suojelutason säilyttämisestä ja saavuttamisesta, on otettu huomioon Suomen riistakeskuksen poikkeuslupaharkinnassa jo tähänkin asti.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole kommentoitavaa Suomen riistakeskuksen lausunnosta.

Paliskuntain yhdistys toteaa lausunnossaan ensin yleisesti, että kaikkien suurpetojen määrät Suomessa ovat kasvaneet ja samalla petojen aiheuttamat porovahingot ovat nousseet elinkeinon kannalta täysin kestävämmälle tasolle. Samaan aikaan porojen teurasmäärät ovat romahtaneet. Vuonna 2000 suurpetojen tappamia poroja löydettiin koko poronhoitoalueelta 2804, kun taas vuonna 2024 määrä oli jo 6474, mikä merkitsee peräti 131 prosentin kasvua vahinkomäärissä. Vain pieni osa petojen tappamista poroista löydetään. Petovahinkokertymät ovat heikentäneet merkittävästi siitosporojen jalostusta, romahduttaneet teurasporojen määrät ja horjuttaneet koko elinkeinotoiminnan ketjua. Petovahingoista aiheutuu paliskunnille ja poronmistajille mittavia kustannuksia, kuten jatkuva paimennustarve, raatojen etsintä, löytymätön hävikki ja petojen poistotoimet vahinkoperusteisilla luvilla. Tilanne aiheuttaa elinkeinolle voimakkaasti kasvavaa taloudellista ja sosiaalista kuormitusta, paikoin täydellisen toivon menetyksen. Ainoa keino Paliskuntain yhdistyksen mukaan vähentää vahinkoja, porotalouden kannattavuuden heikkenemistä sekä valtion peto-vahinkokorvausten maksutaakkaa, on maasuurpetokantojen leikkaaminen.

Paliskuntain yhdistys lausuu, että suden ja muiden suurpetojen (karhu, ilves, ahma) kannanhoidollisen kiintiömetsästyksen käyntiin saaminen koko Suomessa nopeasti on erittäin tärkeää. Poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen kasvavien suurpetokantojen paine siirtyy poronhoitoalueelle lisäten porovahinkoja ja vaikeuttaen poronhoidon toimintaedellytyksiä. Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan hillitä petokantojen kasvua ja vähentää poronhoitoalueelle vaeltavien yksilöiden määrää. Metsäpeuran suojelun osalta ja porovahinkojen leikkaamiseksi kannanhoidollinen metsästys erityisesti poronhoitoalueen läheisyydessä Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla on tärkeää.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että kannanhoidollisen metsästyksen rinnalla tulee säilyttää vahinko- ja turvallisuusperusteinen poikkeuslupamenettely vahinkoa tai vaaraa aiheuttavien petojen poistamiseksi riistakeskuksen tai poliisin luvalla koko maassa. Käyttämätön kannanhoidollinen lupa ei saa estää todellisten vahinkoja aiheuttavien eläinten poistopyyntiä samalla alueella ja samaan aikaan. Vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämisen käytäntöjä tulee edelleen joustavoittaa ja prosessia nopeuttaa, jotta vahinkokertymien muodostumiseen voidaan tehokkaasti puuttua. Erityisen nopeasti tulisi reagoida ennaltaehkäisevästi susilaumoihin. Poikkeuslupia myönnettäessä tulee kiinnittää huomiota siihen, että pelkkä samaan aikaan käynnissä oleva alueellinen kiintiömetsästys ei ole "muu tyydyttävä ratkaisu" ja tämä on syytä kirjata metsästyslakiin.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että poronhoitoalueen tilanne on huolestuttava ja siksi ministeriö on tässä esityksessä lähtenytkin siitä, että suden metsästyksen poronhoitoalueella tulee vahvasti perustua vahinkoperusteisiin poikkeuslupiin, koska laajojen erämaisten alueiden osalta suden tehokas pyynti edellyttää moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttöä, jotta vahinkoa aiheuttavat sudet saadaan tehokkaasti poistettua.

Maataloustuottajien keskusjärjestö, MTK toteaa, että Suomen susikanta on vahvistunut vuosi vuodelta: kanta on kolminkertaistunut – ja Länsi-Suomessa jopa viisinkertaistunut – kymmenessä vuodessa. Susien ihmisarkuus on vähentynyt rajusti ja pihakäyntien määrä on kasvanut merkittävästi. Kotieläintuotantoon liittyvien vahinkojen määrä on lisääntynyt, vaikka ennakkosuojausta, kuten petoaitojen määrää, on lisätty jatkuvasti. Ennakkosuojauksen teho laskee jatkuvasti. Tapahtuneet koiravahingot ja koiravahinkojen susiriski puolestaan vaikeuttavat koirametsästyksen perustuvaa hirvieläinten kannanhallintaa. On yksiselitteisen selvää, että sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys- ja sietokyvyn raja on ylitetty.

MTK:n mukaan on erittäin perusteltua ja ehdottoman tarpeellista, että myös kansalliseen lainsäädäntöön tehdään viipymättä suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi tarvittavat muutokset. Vain metsästyksen vaikutuksesta suden ihmisarkuutta voidaan ylläpitää ja suden aiheuttamia vahinkoja hallita nykyistä paremmin. Metsästys on sopivin keino susikannan suotuisan suojelutason ja kielteisten sosioekonomisten vaikutusten hallinnan yhteensovittamiseen. Hallituksen esityksen mukaisilla metsästyslain muutoksilla luodaan yleiset puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen järjestämiselle. Metsästys voitaisiin järjestää joko pyyntilupa- tai alueelliseen kiintiöön perustuen. MTK pitää erittäin kannatettavana sitä, että suden kannanhoidollinen metsästys järjestetään kiintiömetsästyksenä eikä pyyntiluvilla. Suoraan asetuksen perusteella toteutettava kiintiömetsästys on sopivin valinta toteutustavaksi, sillä näin toimien metsästyksen käytännön toteutuminen ei esty valitusten ja täytäntöönpanokieltojen vuoksi. Tämä toimintamalli keventää kaatolupiin liittyntä byrokratiaa, riistahallinnon työtä sekä oikeuslaitoksen kuormitusta. Tämä vähentää suoraan myös prosessiin liittyviä valtion kustannuksia. Eduskunnan on syytä hallituksen esitystä käsitellessään korostaa ja edellyttää nimenomaan kiintiömetsästystä toteutustapana.

Hallituksen esityksessä todetaan, että jatkossa vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia käytettäisiin lähinnä akuuteissa tapauksissa. MTK huomauttaa, että kiintiömetsästys ei saa sulkea pois mahdollisuutta yksittäisten vahinko- ja turvallisuusperusteisten poikkeuslupien hakemiseen ja myöntämiseen. Yksittäisiä vahinko- ja turvallisuusperusteisiapoikkeuslupia on siis oltava saatavilla myös silloin, kun metsästysaikana toteutettava alueelliseen kiintiöön perustuva metsästys on käynnissä. Yksittäiset vahinko- ja turvallisuusperusteiset poikkeusluvat voivat myös kiintiömetsästyksen käynnissä ollessa olla erittäin tarpeellisia, sillä niissä voidaan sallia mm. moottorikäyttöisiä kulkuneuvoja sekä pyyntivälineitä ja -menetelmiä (esim. pimeätähtäyslaitteet) koskevia poikkeuksia. Poronhoitoalueella tämä on erityisen tarpeellista.

MTK toteaa pykäläkohtaisissa kommentteissa, että MTK pitää DNA-näytteitä tarpeellisena ja merkityksellisenä susikannan seurannan, suotuisan suojelutason viitearvon ja vuosittaisten kanta-arvioiden kannalta. MTK kannattaa sitä, että pyyntiluvan tai alueellisen kiintiön nojalla suoritettavaan

suden metsästykseen olisi nimettävä metsästyksenjohtaja ja tarvittava määrä varajohtajia. MTK pitää erittäin kannatettavana sitä, että suden ympärivuotisesta rauhoituksesta luovuttaisiin. Suden rauhoitusajasta säädettäisiin metsästysasetuksella. Rauhoitusajan ulkopuolinen aika olisi suden metsästysaikaa. MTK on edellä asetuksia käsittelevässä kohdassa tuonut esiin oman näkemyksensä metsästysajasta. MTK:lla ei ole ehdotettuihin muutoksiin huomautettavaa lukuun ottamatta sitä, mitä se on edellä lausunut siitä, että kiintiömetsästys ei saa sulkea pois mahdollisuutta yksittäisten vahinko- ja turvallisuusperusteisten poikkeuslupien hakemiseen ja myöntämiseen, ja mitä se on jäljempänä lausunut siitä, että esimerkiksi karhun kannanhoidollinen metsästys tulee järjestää kiintiömetsästyksenä myös poronhoitoalueen ulkopuolella.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole muuta kommentoitavaa MTK:n lausunnosta kuin se, että siltä osin kuin lausunnossa otetaan kantaa hallituksen esityksen ulkopuolisiin asioihin kuten suden rauhoitusajasta tai karhun kiintiömetsästykseen, niin ministeriö palaa siihen vastineen lopussa, jossa näitä kysymyksiä tarkastellaan yhdessä muiden samoihin teemoihin puuttuneiden lausuntojen kanssa.

SLC toteaa, että Orpon hallitusohjelman mukaisesti työtä suden kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi tulee jatkaa eduskunnan aiempien linjausten mukaisesti. Nyt ehdotettava muutos – suden rauhoitusajan siirtäminen lain tasolta asetustasolle – on luonteva ja välttämätön sopeutus sekä uuteen oikeudelliseen tilanteeseen että joustavamman kannanhallinnan tarpeeseen. Edelleen SLC tukee hallituksen linjausta metsästyslain muuttamiseksi siten, että suden kannanhoidollinen metsästys mahdollistetaan ja että rauhoitus ja kiintiöt voidaan jatkossa säätää asetuksella. Tämä vahvistaa hallinnon joustavuutta ja parantaa paikallista hyväksyttävyyttä.

SLC painottaa kuitenkin, että lakimuutosta on seurattava selkeällä asetustasoisella sääntelyllä ja toimivalla käytännön soveltamisjärjestelmällä, jotta suden kannanhallinta todella mahdollistuu.

SLC ottaa lausunnossaan kantaa myös asetuksella säädettävän rauhoitusajan pituuteen, alueellisen keskeytysmetsästyksen ulottamiseen karhuun sekä suden viitearvoon.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että siltä osin kuin SLC:n lausunnossa on huomioita suden rauhoitusajasta, viitearvosta ja kiintiömetsästyksen ulottamisesta karhun metsästykseen, ministeriö palaa näihin vastineen lopussa.

Suomen Metsästäjäliiton lausunto oli monitahoinen ja otti kantaa laajalti suurpetopolitiikkaan ja tämän hallituksen esityksen osalta laajalti myös asioihin, josta säädetään joko valtioneuvoston asetuksella tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän hallituksen esityksen alaan kuuluvilta osin Metsästäjäliitto toteaa, että se pitää tärkeänä, että suden kannanhoidollinen metsästys alkaa päivittyvän lainsäädännön myötä vuoden 2026 alusta. Kiintiömetsästys on selkeä ja toimiva järjestelmä, joka mahdollistaa metsästyksen toteuttamisen ilman juridisesti vaativaa lupaprosessia. Vahinko- ja turvallisuusperusteinen poikkeuslupamenettely tulee edelleen säilyttää samanaikaisesti käytössä olevana vaihtoehtona kiintiömetsästykselle.

Metsästäjäliitolla ei ollut kommentteja yksittäisiin pykäliin.

Muilta osin Metsästäjäliitto kommentoi lausunnossaan suden rauhoitusaikaa, alueellisen kiintiömetsästyksen laajentamista karhun ja ilveksen metsästykseen sekä suden viitearvoa. Näihin Hallituksen esityksen alan ulkopuolelle jääviin teemoihin maa- ja metsätalousministeriö ottaa yleisellä tasolla kantaa tämän vastineen lopussa.

Kennelliitto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu suden ympärivuotisen rauhoituksen poistaminen metsästyslaista on perusteltua. Muutoksen arvioidaan mahdollistavan joustavamman ja käytännönläheisemmän kannanhallinnan sekä edistävän turvallisuutta erityisesti niillä alueilla, joilla susien esiintyminen herättää huolta ihmisten, koirien ja kotieläinten näkökulmasta.

Suurpetopolitiikan suunnittelussa ja toimeenpanossa on tärkeää huomioida paikalliset olosuhteet, yleinen turvallisuus, turvallinen luonnossa liikkuminen ja metsästysharrastuksen jatkuminen koirien kera sekä muu koiratoiminta luonnossa. Metsästyksen ja luonnonsuojelun välinen tasapaino on keskeistä, jotta ihmisten ja eläinten rinnakkaiselo voi toteutua ilman kohtuutonta turvattomuuden tunnetta tai merkittäviä taloudellisia menetyksiä. Kennelliitto katsoo, että esityksessä esitetyt muutokset tukevat näitä tavoitteita ja ovat linjassa sekä kansallisten tarpeiden että EU:n luontodirektiivin liitemuutosten kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole huomautettavaa Kennelliiton lausunnosta.

Lammasyhdistys kannattaa muutoksia, jotka tähtäävät suden kannanhoidollisen metsästyksen järjestämiseksi kiintiömetsästyksenä Suomessa. Lakiesitykseen on tehty hyviä korjauksia lausuntokierroksen jälkeen. Pidämme erittäin tärkeänä, että myös rauhoitusaikana on mahdollista myöntää yksittäisiä poikkeuslupia, mikäli sudet aiheuttavat vahinkoja tai ne uhkaavat ihmisten tai kotieläinten turvallisuutta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole huomautettavaa Lammasyhdistyksen lausunnosta.

Suomen luonnonsuojeluliitto toimitti lausunnon asiantuntijakuulemiseen sekä myöhemmin täydentävän lausunnon. Lausunnossaan SLL totesi, että esitetty kiintiömetsästys on riskialtista, koska sitä ei voida kohdentaa ja valvoa yhtä hyvin kuin yksittäisiä pyyntilupia. Asetusta voidaan kuitenkin käyttää entiseen tapaan rajoittamaan lupien kokonaismäärää. Siinä voidaan antaa määräyksiä esimerkiksi lupien priorisoimisesta esimerkiksi koirasusia sisältäviin laumoihin. MMM voi myös ohjeistaa Riistakeskusta pyyntilupien alueelliseen kohdentamiseen.

Pyyntiluvissa säilyisivät myös perustuslain 20 §:n kannalta tärkeät kansalaisten ympäristöoikeuksiin kuuluvat oikeusvalvontakeinot, joita ei kiintiöpyynnissä nyt ole. Muutoksenhakuoikeuden tärkeys on todettu aikaisemmin vastaavasti myös MMM:n MmV:llekin antamassa selvityksessä. Edelleen SLL totesi, että Mikäli metsästys sallitaan, kiintiön mitoituksessa ja kohdentamisessa pitää varmistaa, ettei sillä vaaranneta suotuisan suojelutason saavuttamista. Tässä on noudatettava varovaisuusperiaatetta.

Täydentävässä lausunnossaan SLL lausui asioista, jotka ovat tämän esityksen ulkopuolella, kuten esimerkiksi kysymys valkohäntäpeurojen ruokinnasta, haaskalla houkuttelusta ja luontokuvauksesta. Näihin maa- ja metsätalousministeriö ei ota kantaa.

Täydentävässä lausunnossa SLL otti kantaa metsästyksen kohdentamiseen joko laumoihin tai yksittäisiin susiin ja suden viitearvoon. Näihin maa- ja metsätalousministeriö ottaa kantaa vastineen lopussa.

Täydentävässä lausunnossa SLL nosti esille, että sen mukaan kiintiöpyyntiin liittyy muutoksenhakuoikeuden puute. Se on ristiriidassa poikkeuslupia koskevan käytännön kanssa, koska niissä nämä oikeusturvakeinot ovat olemassa. Tämä on ongelma perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeuden kannalta. Muutoksenhakuoikeus tukee myös osallistumisoikeutta. Kuten lausunnossa viittasimme, myös OM ja MMM pitivät vuoden 2022 lausunnossaan MmV:lle muutoksenhakuoikeutta vastaavista poikkeusluvista tärkeänä. Asiasta on myös EU-oikeudellisia linjauksia.

Tältä osin maa- ja metsätalousministeriö viittaa siihen, mitä tässä vastineessa on todettu vastauksena KHO:n lausuntoon.

WWF Suomi otti laajalti kantaa suden suojelutasoon ja esitti väitteen, että IUCN:n uhanlaisuusluokituksessa uhanalaiseksi määritetty laji ei voisi olla suotuisalla suojelun tasolla.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa Suomen vuoden 2019 Punaisen kirjan aineistot ovat suden osalta vuodelta 2018, jolloin Suomen susikanta oli 165-190 susiyksilöä. Suomen susikanta on tämän jälkeen kasvanut yhtäjaksoisesti ja viime maaliskuun vertailukelpoinen kanta-arvio oli 430 yksilöä, joten Punaisen kirjan luokittelu on jäänyt tämän kannan yli kaksinkertaistumisen johdosta vanhentuneeksi. Ministeriö vielä toteaa, että EU:n tuomioistuin on tehnyt eron IUCN:n punaisen kirjan ja luontodirektiivin suotuisan suojelutason määritelmän kanssa. Tapauksessa C-629/23 tuomioistuin totesi, että eläinlajin kannan luokittelu Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) uhanalaisten lajien punaisen kirjan luokkaan ”vaarantunut” (VU) ei sulje pois sitä, että kyseisen lajin suojelun tasoa asianomaisen jäsenvaltion alueella pidettäisiin kyseisessä säännöksessä tarkoitetulla tavalla suotuisana.

Muilta osin ministeriö ottaa kantaa viitearvoa koskeviin kohtiin vastineen lopussa.

Luontoliitto vastustaa lakiesitystä nykymuodossaan erityisesti seuraavien syiden vuoksi; Susi on tällä hetkellä Suomessa erittäin uhanalainen laji. Uhanalaiset lajit eivät tarvitse kannanhoitoa, joka ainoastaan perustuu jo valmiiksi pienen ja ahdingossa olevan kannan vähentämiseen; Lainsäädäntö mahdollistaa jo nykyisellään suden ympärivuotisen metsästyksen vahinko- ja turvallisuusperusteisilla poikkeusluvilla; Kannanhoidollinen metsästys mahdollistaisi muiden kuin vahinkoa aiheuttavien yksilöiden tappamisen. Lisäksi ruhot saisi pitää metsästysmuistoina eli trofeina; Metsästyksen käyttö suurpetojenpopulaatioiden hallinnassa on osoittautunut tehottomaksi ja jopa haitalliseksi kotieläinvahinkojen estämisessä sekä; Mielipidemittaukset osoittavat, että Suomen kansalaiset ovat suden puolella. Suurin osa suomalaisista ei metsästä ja haluaa, että sudella on mahdollisuus elää lajille luontaista laumaelämää.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole kommentoitavaa Luontoliiton lausunnon johdosta.

Lainsäädännön arviointineuvosto on antanut hallituksen esityksestä lausunnon. Arviointineuvoston lausunnon mukaan susikannan nykytilasta ja ehdotettujen muutosten vaikutuksista susikantaan ei saa käsitystä. Esityksen vaikutuksia ei ole arvioitu, eikä esitysluonnoksen perusteella pysty muodostamaan käsitystä olennaisista vaikutuksista.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että hallituksen esityksen valmisteluajataulu on ollut haasteellinen. Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen metsästyslain (615/1993) 41 §:n muuttamisesta (HE 21/2025 vp; EV 53/2025 vp) sisältää lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että EU:n luontodirektiivin muuttamisesta aiheutuvat suden rauhoituksen poistamiseen liittyvät säännösehdotukset tuodaan eduskunnan käsittelyyn heti vuoden 2025 syysistuntokauden alussa. Eduskunnan vastaus on annettu 21.5.2025. Vuoden 2025 alkupuoliskolla maa- ja metsätalousministeriön säädösvalmisteluresurssit ovat olleet sidottuina esityksen HE 21/2025 valmisteluun, joten käytännössä uuden hallituksen esityksen valmistelu on käynnistynyt välittömästi lomakauden jälkeen kesällä 2025. On syytä huomata, että säädösvalmisteluohjeiden mukaan pelkästään säädösten kääntämiseen, laintarkastukseen ja lausuntokierrokseen on varattava aikaa vähintään noin 10 viikkoa. Esityksen valmistelu on kuitenkin pyritty toteuttamaan eduskunnan lausuman edellyttämässä aikataulussa.

Arviointineuvoston lausunnossa esitettyjen huomioiden osalta todettakoon, että hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia. Metsästyslaista poistettaisiin säännös suden ympärivuotisesta rauhoituksesta. Suden rauhoitusajasta säädettäisiin kuitenkin metsästysasetuksessa ja metsästettävien susien lukumäärästä ministeriön asetuksessa. Metsästyslain muutoksella ei siten ole itsenäistä vaikutusta susikantaan, vaan lainmuutos on osa kokonaisuutta. Asetusten vaikutuksia kuvataan asetusten liitteenä olevissa asetustuomioissa.

2) Lausunnoista nousseet erityiskysymykset

Susikannan viitearvo

Useat lausunnon antajat ottivat kantaa lausunnossaan suden suotuisan suojelutason viitearvoon. Suomen luonnonsuojeluliitto ja WWF Suomi kritisoivat raportoitua 273 suden viitearvoa liian pieneksi ja esittivät, että viitearvon tulisi olla 550. Päinvastaista mieltä olivat Suomen Metsästäjäliitto, MTK, SLC ja Paliskuntain yhdistys. Nämä tahot pitivät raportoitua viitearvoa liian korkeana ja useat viittasivat Ruotsin raportoimaan viitearvoon 170.

Maa- ja metsätalousministeriö otti tähän jo kantaa täydentävässä asiantuntojalausunnossa. Tässä yhteydessä maa- ja metsätalousministeriö toteaa SLL:n ja WWF:n lausunnon osalta, että komission ohjeet määrittävät, että kun käytetään malliperusteista lähtökohtaa suotuisan suojelutason viitearvon määrittämiseen, viitearvon tulee olla suurempi kuin populaation elinvoimaisuusanalyysin kautta määritetty pienin elinvoimainen kanta. Näin Suomi myös raportoi. Komission ohjeessa ei ole linjattu sitä, miten paljon suurempi viitearvon tulisi olla. Suomi hyödynsi 10 % turvamarginaalia, koska Luonnonvarakeskuksen viitearvotyökalussa oli sisäänrakennettuna kahden osapopulaation tarkastelu, joka lähtökohtaisesti nostaa pienimmän elinvoimaisen susikannan kokoa.

Niiden lausunnonantajien osalta, jotka viittaavat Ruotsin viitearvoon ja pitävät sitä esimerkkinä, ministeriö toteaa seuraavaa.

Ruotsin hallitus antoi vuonna 2022 Ympäristönsuojeluvirastolle tehtävän selvittää, millä edellytyksin susikannan viitearvo voisi olla 170–270 yksilöä. Virasto tilasi tieteellisen arvion kahdelta ulkopuoliselta tutkijalta ja vuonna 2024 Ruotsissa julkaistiin uusi tieteelliseen työhön perustuva [raportti](#), jossa arvioitiin, millä ehdoin viitearvo voisi olla 170–270 yksilöä. Ympäristönsuojeluvirastolta ei pyydetty uutta viitearvoa, vaan siis arviota siitä, millä edellytyksin se voisi olla välillä 170–270. Viitearvo määritettiin kesällä 2025 luontodirektiivin 17 artiklan mukaisen 6-vuotisraportoinnin yhteydessä.

Tieteellisen arvion pohjalta tutkijat olivat yhtä mieltä siitä, että **Skandinavian susipopulaation pienin elinkelpoinen populaatio (MVP)** voisi olla 170–270 yksilöä tietyin edellytyksin. Jotta näin pienikokoinen populaatio säilyttäisi geneettisen monimuotoisuutensa ja olisi elinkelpoinen, vaaditaan 1–3 idästä peräisin olevaa suttu siirtyvän populaatioon kymmenvuotiskaudella. Demografisen häviämiskokouksen minimoimiseksi populaation eloonjäämisen ja lisääntymisen tulee pysyä vähintään nykyisellä tasolla. Tutkijat totesivat edelleen, että jos populaatio on vaihteluvälin alemmassa osassa, on suurempi riski geneettisen monimuotoisuuden vähenemiselle ja korkeammalle sisäsiirtoisuudelle. Näin pienessä populaatiossa on suurempi riski, että haitalliset geneettiset variantit, jotka ovat tulleet idästä maahanmuuton myötä, ilmenevät ja johtavat lisääntyneeseen sisäsiirtoisuusdepressioon. Tutkijat korostivat, että analyysin tulokset koskevat vain pienintä elinkelpoista populaatiota (MVP) ei suotuisan suojelutason viitearvoa, jonka tulee siis olla suurempi kuin MVP. (<https://naturvardsverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1848052/FULLTEXT01.pdf>)

Ympäristönsuojeluvirasto tieteellisten analyysien ja EU:n raportointiohjeistuksen perusteella Naturvårdsverket laati seuraavan vastauksen hallitukselle.

(<https://www.naturvardsverket.se/49e1cf/contentassets/c8545357e38842859beaaf4d2ff68c02/2024-06-20-slutredovisning-regeringsuppdrag-att-utveckla-vargforvaltningen.pdf>)

Suden viitearvo populaatiokoon osalta suotuisan suojelutason saavuttamiseksi luontodirektiivin mukaisesti voisi olla 170–270 yksilön välillä, edellyttäen että:

- keskimäärin 2–3 itäistä alkuperää olevaa suttu asettuu populaatioon joka kymmenvuotiskaudella, eli hieman korkeampi muuttoliiketaso kuin mitä MVP samassa vaihteluvälissä vaatii,
- populaation syntyvyys ja kuolleisuus eivät huonone nykyisestä tasosta,

- susikannan hallintaa harjoitetaan kasvavassa määrin yksilökohtaisesti ja resursseja vaativammalla tavalla suhteessa viitesuureen tasoon, erityisesti geneettisen näytteenoton ja analyysien osalta päätöksenteon pohjaksi. Tällaisen yksilöperusteisen hallinnan tarve voi mahdollisesti ajan mittaan vähentyä, jos Ruotsin susipopulaation sisäsiirtoisuus vähenee uusien geneettisten varianttien lisääntyessä.

Näiden ehtojen arvioidaan mahdollistavan sen, että MVP:stä viitearvoon käytettävää laskentakerrointa voidaan hieman laskea nykyisestä 2,0-tasosta. Viitearvo voi sijoittua vaihteluvälin alempaan osaan seuraavilla lisäehdoilla:

- populaation seuranta ja hallinta muuttuvat entistä enemmän yksilöpohjaisiksi, sisältäen laajemman geneettisen näytteenoton ja laajemmat geneettiset/genomiset analyysit päätöksenteon tueksi esimerkiksi metsästyksen, merkitsemisen ja siirtoistutusten osalta,
- Ruotsi on valmis ottamaan biologisesti suuremman riskin susikannan hoidossa verrattuna nykytilanteeseen,
- Ruotsi on valmis ottamaan juridisesti suuremman riskin raportoimalla tällaisen viitearvon ja ottamalla sen käyttöön susikannan hallinnassa.

Juridiset riskit liittyvät sekä siihen, että negatiivinen populaatiotrendi voisi uhata suden suotuisaa suojelutasoa luontodirektiivin mukaisesti ja vaikeuttaa aktiivista hallintaa metsästyksen kautta, että siihen, että EU-komission Ruotsia vastaan aloittama rikkomusmenettely suden lisenssimetsästyksestä on edelleen avoinna. Analyysissä todetaan, että laajennettu seuranta ja yksilöpohjaisempi susikannan hallinta johtavat suurempiin kustannuksiin. Esimerkiksi susien siirtoistutusten tarve voi lisääntyä, mikä on sekä kiistanalaista että resurssivaatimuksiltaan monimutkaista. Yksilöpohjainen hallinta voi myös vaikeuttaa ja hidastaa hallinnollisia päätöksiä, kuten suojelumetsästyksen liittyviä ratkaisuja.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa vielä, että EU:n komissio ei hyväksy Ruotsin raportoimaa suden viitearvoa 170, vaan on katsonut DG Envin pääjohtajan kirjeessä sen olevan liian alhainen, eikä luontodirektiivin velvoitteiden mukainen. Komission mukaan Ruotsin raportoima viitearvo ei täytä tieteellisiä vaatimuksia. Kirjeessä Komissio edellyttää Ruotsia täydentämään suttu koskevaa raporttia nimenomaan populaatiota koskevan viitearvon osalta. Komissio kiinnittää Ruotsin huomiota siihen, että Ruotsin omissa tieteellisissä arvioissa suden pienin elinvoimainen susikanta on jotain välillä 170-270 ja nyt Ruotsi on raportoinut viitearvon olevan samalla tasolla kuin pienimmän elinvoimaisen susikannan vaihteluvälin alaraja.

Maa- ja metsätalousministeriössä ei oltu yllättyneitä kirjeestä tai sen sisällöstä. Komissio kritisoi Ruotsin raportoimaa 170 viitearvoa liian alhaisena, sillä se on sama kuin useissa Ruotsin tieteellisissä julkaisuissa määritetty pienin elinvoimainen susikanta. Komission ohjeiden mukaan viitearvon tulee olla suurempi kuin pienin elinvoimainen kanta, joten meille oli ilmeistä, että raportoitu 170 suden viitearvo oli ongelmallinen.

Suden rauhoitusaika

Lausunnoissa puututtiin lausunnolla olevan luonnoksen asetukseksi metsästysasetuksen muuttamisesta sisältöön suden rauhoitusajan osalta. Tämä nousi esille myös asiantuntijakuulemisessa ja tähän on otettu kantaa jo maa- ja metsätalousministeriön täydentävässä lausunnossa. Tässä yhteydessä ministeriö viittaa täydentävään asiantuntijalausuntoon sekä siihen mitä Luonnonvarakeskus totesi kirjallisessa lausunnossa.

Luonnonvarakeskus muistuttaa, että mikäli suden ympärivuotisesta rauhoituksesta luovutaan, rauhoitusajasta säädettyä tulee huomioida lajin biologia ja käyttäytymisekologia. Suomen lainsäädäntö turvaa myös muille kuin aina rauhoitetuille riistalajeille lisääntymisrauhan. Suden kiima-aika on helmi-maaliskuu. Lisääntymisajankohtaa huomioitaessa on syytä huomata, että Etelä-Suomessa suden parittelu tapahtuu helmikuussa ja pennut syntyvät huhtikuussa, mikä on aiemmin kuin muussa osassa maata. Pariutumisaikana tapahtuva metsästys voi vaikuttaa pariutumiseen haitallisesti. Jos parista toinen yksilö kuolee, jäljelle jäänyt yksilö jää tyypillisesti reviirille ja pariutuu uudelleen vaihtelevan ajan kuluessa. Jos kuollut yksilö on naaras, on epätodennäköisempää, että reviirillä olisi heti seuraavalla lisääntymiskaudella pentuja. Jos kuollut yksilö on uros, vaikutus seuraavaan lisääntymiskauteen riippuu siitä, kuinka lähellä lisääntymiskautta (erityisesti kiima-aika) kuolema on tapahtunut. Jos parittelu on jo ehtinyt tapahtua ja parin uros metsästetään, jää naaras yksin huolehtimaan pennuista. Tämä heikentää pentujen selviytymismahdollisuuksia, sillä sudella molemmat vanhemmat osallistuvat pentujen hoitoon. Uroksen rooli on erittäin merkittävä jo heti pentujen synnyttyä, sillä uros tuo naaraalle ruokaa 2–3 vk ajan pentujen syntymästä (tuolloin vain uros saalistaa). Naaras imettää pentuja 8–10 viikkoa, syntymän ajoittumisesta riippuen noin heinäkuun loppuun elokuun alkuun. Pennut ovat riippuvaisia vanhemmistaan myöhäissyysyn-alkutalveen, sillä suden pääsaalislaajien eli hirvieläinten onnistunut saalistus edellyttää mm. pentujen saalistustaitojen kartuttamista osana laumaa. Pennut liikkuvat lauman mukana noin syyskuusta eteenpäin osallistuen saalistukseen. Synnyinlaumastaan nuori susi itsenäistyy noin 10–12 kk ikäisenä (vaihtelee, voi tapahtua myöhemminkin). Metsästystilanteessa aikuiset sudet jäävät usein saaliiksi ensin, sillä aikuinen kulkee tyypillisesti lauman ensimmäisenä. Vuonna 2016 kannanhoidollisen metsästyksen kokonaissaaliista lisääntyvien yksilöiden osuus oli noin puolet. Mikäli perhelauman aikuisista toinen tai molemmat metsästetään ennen kuin pennut ovat valmiita saalistamaan itsenäisesti, lauma hajoaa herkästi ja nuoret suden saattavat etsiä pihoihin ja kotieläinlaitumille helpon ravinnon toivossa. Susien metsästyksen ajoittamiseen liittyy suden lisääntymisbiologian ja nuorten itsenäisesti selviytymisen lisäksi muita suteen eläimenä kytkeytyviä seikkoja, joita syytä huomioida metsästyksen järjestämistä suunniteltaessa. Yksi näistä on suden sosiaalinen järjestelmä eli perhelauma, joka tarkoittaa laumaan kuuluvien eläinyksilöiden riippuvaisuutta toisistaan, ei vain pentujen riippuvuutta emostaan vaan myös uroksen ja naaraan keskinäistä riippuvaisuutta jälkeläisten hengissä pitämisessä. Isommassa kuvassa esim. lauman tai parin poisto vaikuttaa kaikkiin lähialueiden laumoihin ja pareihin ja niiden käyttäytymiseen reviirien sisällä ja reviirien välillä.

Edellä mainittujen suden biologiaan ja käyttäytymisekologiaan liittyvien piirteiden vuoksi Luonnonvarakeskus suosittaa suden rauhoitusajan ulottuvan helmikuun alusta vähintään loka-marraskuulle.

Karhun ja ilveksen alueellinen kiintiömetsästys

MTK, SLC, Suomen metsästäjäliitto esittivät lausunnossaan alueellisen kiintiömetsästyksen ulottamista myös karhun ja ilveksen metsästykseen. Tämä tarkoittaisi tämän hallituksen esityksen 41 §:n muuttamista tavalla, joka laajentaisi hallituksen esitystä, sillä 41 §:ssä ja 41a §:ssä kyse on vain pykälien teknisestä muuttamisesta.

Kuten tämän vastineen alussa todettiin, niin tämä hallituksen esitys koskee metsästyslain muuttamista suden luontodirektiivin suojelustatuksen muutoksen seurauksena. Susi siirrettiin luontodirektiivin muutoksella liitteestä IV liitteeseen V, ja näin suden metsästys on luontodirektiivin tunnistama hyväksytty menettely. Suden metsästyksessä ei siten ole kyse suojelusta poikkeamisesta.

Karhun ja ilveksen suojelustatus luontodirektiivissä ei ole muuttunut. Ne ovat kummatkin edelleen liitteessä IV ja tiukasti suojeltuja lajeja, joihin sovelletaan 12 artiklaa, joka kieltää lajien yksilöiden tappamisen. Karhun ja ilveksen metsästys perustuu 16 artiklan poikkeusmenettelyyn.

Suden kohdalla tilanne on toinen. Suteen ei sovelleta enää artiklaa 12, vaan artiklaa 14, joka lähtökohtaisesti mahdollistaa metsästyksen, mutta edellyttää lajin kannanseurantaa ja reagointia, jos metsästys vaarantaa suojelutason.

Maa- ja metsätalousministeriö ei tällä aikataululla pysty ottamaan kantaa siihen, olisiko alueellinen kiintiömetsästys EU-oikeuden mukaista myös muualla kuin poronhoitoalueella. Poronhoitoalueen karhun alueellinen kiintiömetsästys oli voimassa olevaa oikeutta, kun Suomi liittyi EU:n jäseneksi ja Suomi notifioi menettelyn. Komissio kävi kirjeenvaihtoa Suomen kanssa menettelystä, mutta lopulta tyytyi Suomen vastauksiin. Poronhoitoalue muodostaa erityisen haastavan alueen, sillä alue on laaja ja tiestö on vähäistä ja aluetta määrittää laajat erämaiset alueet. Porotalouselinkeino on puolestaan poikkeuksellinen elinkeino, jossa tuotantoeläimet ovat vapaana luonnossa suurimman osan vuodesta ja siten suurpetojen saalistuksen kohteena.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että koska hallituksen esityksessä muutokset lain 41 ja 41a pykäliin ovat teknisiä, on hyvin kyseenalaista, olisiko tällaista esityksen tosiasiallista laajennusta syytä tehdä. Ministeriö katsoo, että tämänkaltainen laajennus ilman perusteltua valmistelua saattaa vaarantaa myös poronhoitoalueen karhun kiintiömetsästyksen ja siksi laajennusta ei kannateta.

Vastineen laadintaan osallistuivat:

Neuvotteleva virkamies Sami Niemi

Lainsäädäntöneuvos Teemu Nikula